

22.11.2022

Asia/3

§ 292

Vuoden 2022 talousarvion kolmas toteutumisennuste

HEL 2022-005642 T 02 02 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi vuoden 2022 talousarvion kolmannen toteutumisennusteen.

Ennusteen perusteella lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi 23,5 miljoonan euron ylitysoikeutta talousarviokohtaan 2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Esityksen perusteena ovat kaupungin saamat valtionavustukset ja muu ulkopuolinen rahoitus sekä koronaepidemian ja Ukrainan sodan aiheuttamat lisäkustannukset.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli talous- ja suunnittelupäällikkö Tero Vuontisjärvi. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Lyra-Katz, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslian talousarvion toteutumisennusteista antaman ohjeen mukaan toimialat tekevät vuonna 2022 kolme ennustetta, joista tämä on kolmas.

Kanslian ohjeen mukaan toteutumisennusteet on annettava lautakunnalle tiedoksi. Lautakuntien on ryhdyttävä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa.

Tämä kolmas ennuste ei eroa olennaisesti ensimmäisestä. Ennuste edellyttää lautakunnalta ylitysoikeuden esittämistä.

Käyttötalous

Toimialan tulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 24,4 miljoonalla eurolla. Tästä 21 miljoonaa euroa johtuu talousarvioon sisällyttämättä ulkopuolisesta hankerahoituksesta. Lisäksi varhaiskasvatuksen maksutulojen ennustetaan olevan talousarviota suuremmat.

Toimialan menojen ennustetaan ylittävän talousarvion 23,5 miljoonalla eurolla. Ylitys johtuu pääosin talousarvion ulkopuolisen rahoituksen käytöstä. Menoja kasvattavat lisäksi suorat koronakustannukset 1,4 miljoonalla eurolla ja Ukraina-kriisistä aiheutuvat kustannukset 1,1 miljoonalla eurolla. Päätösehdotukseen sisältyy vastaavan suuruinen ylitysoikeusesitys vuoden 2022 määrärahoihin.

Kaupunginhallituksen koronasta palautumisen määrärahaa on käytetty 30.9. mennessä 2,9 miljoonaa euroa. Koko vuoden käytön arvioidaan olevan noin 5 miljoonaa euroa. Määrärahan käyttö on painottunut syyslukukaudelle ja sitä jatketaan vuonna 2023.

Investoinnit

Investointimäärärahoista ja vuodelle 2022 myönnettyistä ylitysoikeuksista ennustetaan jäävän käyttämättä 4 miljoonaa euroa viivästyneiden hankkeiden vuoksi. Viivästyvät hankkeet ovat pääosin tietotekniikkahankintoja ja ne toteutuvat vasta vuonna 2023. Vuoden 2023 määrärahoihin tullaan esittämään vastaavan suuruista ylitysoikeutta perusteena vuodelta 2022 siirtyvät hankinnat ja käyttämättä jäävät määrärahat. Ylitysoikeus tuodaan lautakunnan joulukuun kokoukseen.

Sitovat tavoitteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ennustaa, että toimialan sitova tavoite ”Lasten ja nuorten hyvinvointi, parannamme lasten ja nuorten mielen hyvinvointia kaupunkiyhteisesti monenlaisin toimenpitein ja osallisuutta vahvistamalla” toteutuu. Kaikkien viiden mittarin ennustetaan toteutuvan.

Toisen sitovan tavoitteen ”Oppija on aktiivinen ja opinpolku tukee kestävästä kasvatuksesta” ei ennusteta toteutuvan. Perusopetuksen mittari ”Oppilaan kokemus omasta osallisuudestaan (Osallisuus ja yhteistyö -teemat) oppimisprosessissa on kaupunkitasolla vähintään koronapan-

demiaa edeltävällä tasolla ka 4,95 (asiakaskokemuskyselyn 2020 tulos)” ei toteudu. Kysely on tehty keväällä 2022 ja kyselyn tulos 4,84 alitti tavoitetasoa. Muiden mittareiden ennustetaan toteutuvan.

Kaupunkiyhteisen toiminnallisen tavoitteen ”Lisätään tilojen yhteiskäyttöä” ennustetaan toteutuvan. Myös koko kaupungin yhteisten hyte-tavoitteiden ennakoita toteutuvan.

Määrä- ja taloustavoitteet

Toimialan suoritteet ovat talousarvion tasolla lukuun ottamatta varhaiskasvatusta ja perusopetusta.

Varhaiskasvatuksessa lasten määrän ennustetaan olevan 888 lasta vähemmän kuin talousarviossa. Kotihoidon tuella olevien lasten jää alle talousarvion 868 lapsella, päiväkotilasten määrä 110 lapsella, perhepäivähoitolaisten määrä 137 lapsella ja maksusitoumusasiakkaat 30 lapsella. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä ylittää talousarvion 273 lapsella

Suomenkielisessä perusopetuksessa ennustetaan noin 300 oppilaan ylitystä talousarvioon. Valmistavien oppilaiden määrä kasvaa Ukrainakriisin johdosta.

Toimialan tuottavuus on 95,5 yksikköä, mikä on 0,8 yksikköä alempi kuin talousarviossa. Tuottavuuden heikompaan kehitykseen vaikuttaa varhaiskasvatuksen talousarviota alempi asiakasmäärä ja kokonaismenojen kasvu. Kokonaismenojen kasvu johtuu talousarvion ulkopuolisen hankerahoituksen käytöstä. Tuottavuutta on parantanut hallinnon toimitilojen keskittäminen.

Keskimääräiset nettomenot/asiakas ovat suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa noin 490 euroa eli 4,26% suuremmat kuin talousarviossa. Asiakaskohtaisten menojen kasvu johtuu varhaiskasvatukseen kohdennetusta henkilöstön saatavuusrahoituksesta, koronakuluista, kasvaneista vuokratuloista sekä talousarviota pienemmästä asiakasmäärästä. Ammatillisen koulutuksen keskimääräiset nettomenot/opiskelijavuosi ovat kasvaneet noin 630 euroa eli 4,9 % talousarvioon verrattuna. Menojen kasvu johtuu lisävaltionosuuden käytöstä sekä opiskelijavuosimäärän pienestä laskusta.

Ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa keskimääräiset nettomenot/asiakas ovat noin 5 % talousarviota pienemmät. Tämä johtuu etupäässä arvioitua pienemmistä oppivelvollisuuden laajenemisen kustannuksista.

Muut keskimääräiset asiakaskohtaiset menot ovat talousarvion tasolla.

Henkilöstömäärä on hieman alempi kuin talousarviossa, mutta henkilötyövuodet ovat talousarvion tasolla.

Tilojen suoritteet ovat talousarvion tasolla.

Arvio talousarviovuoden tavoitteisiin (sitovat ja muut), palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja hallintatoimenpiteistä

- Opiskelijoiden oppimisvaje ja hyvinvointivaje ja mielenterveyshaasteiden kasvu yhdessä alueiden erilaistumiskehityksen kanssa muodostavat riskin sekä henkilöstön, että oppijoiden hyvinvoinnille ja turvallisuudelle. Alueellisen segregaaation kasvu tuottaa haasteen koulujen yhdenvertaiselle kehitykselle. Riskinä alueiden sekä koulujen leimautuminen ja tästä syntyvät mainehaitat ja vetovoimaisuuden lasku.
- Henkilöstön saatavuuspula vaikeuttaa merkittävästi toimialan toimintaa. Erityisesti varhaiskasvatuksen kasvatus- ja hoitohenkilöstön, erityisopettajien ja opiskelijahuollon psykologien saatavuus on vaikeaa. Henkilöstöpula vaikeuttaa toimialan palveluiden tuottamista ja muodostaa uhan palveluiden lakisääteiselle toteuttamiselle. Oppijoiden ja henkilökunnan uupuminen sekä opetuksen tuen ja laadun heikkeneminen ovat henkilöstöpulasta johdettavia riskejä.
- Kasvanut taloudellinen epävarmuus heijastuu toimialalla palveluiden tuottamiseen tarvittavien tilojen ja yleisen kustannustason kautta. Toimialan tilojen rakennus- ja energiakustannusten nousu sekä kaupungin sisäisten vuokratilakustannusten nousu vaikeuttaa toimialan talouden suunnittelua. Myös toimialan käyttämien palvelutuottajien hintatason muutoksia on vaikea ennakoida.
- Ukrainan konflikti vaikeuttaa palvelutilojen tarpeen arviointia vaikeasti ennustettavan oppijamäärän seurauksena. Myös valmistavan opetuksen tarpeiden kasvun arvioidaan muodostavan edelleen riskin toimialan operatiiviselle toiminnalle.
- Tietojärjestelmien tiedon oikeellisuus ja käytettävyys muodostaa edelleen merkittävän riskin toimialalle. Tietojärjestelmien toiminta muodostaa uhan henkilöstöressurssien tehokkaalle kohdentumiselle ja lakisääteisten vaatimusten täyttämiseksi. Myös talouden ohjaaminen ja seuranta vaikeutuvat sekä kaupungin maine työnantajana vaarantuu toimimattomien tietojärjestelmien takia.

Kaupunkistrategian toteuttamisen painopisteiden toteuttamisen analyysi

Toimiala on tunnistanut neljä keskeistä asiaa, joilla strategian toteuttamista edistetään:

22.11.2022

- Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä
- Hyvinvointi
- Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä.
- Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin.

Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia: Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä

Englanninkielisten oppijoiden tarjontaa on monipuolistettu käynnistämällä 90 days Finn -kokeilu Resson peruskoulussa sekä Kulosaaren yhteiskoulussa. 90 Day Finn -ohjelmaan osallistuville perheille järjestetään paikka englanninkielisessä perusopetuksessa määräaikaikäisellä oppilaaksiottopäätöksellä. Kokeilu tehdään yhteistyössä Helsinki Partnerin kanssa.

Henkilöstön saatavuutta yläkoulujen kaksikieliseen (suomi-englanti) opetukseen on parannettu käynnistämällä pätevyyskoulutus yhteistyössä HY+:n kanssa. Tavoitteena saada valmiudet YKI-tutkinnon (OPH/ yleinen kielitutkinto) suorittamiseen ja sitä kautta pätevyys toimia opettajana yläkoulussa kaksikielisessä opetuksessa.

Lasten ja nuorten turvallisuuden edistämiseksi kaupunkitilassa pormestarin sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtajan johdolla Helsingin kaupunki haki syyskuussa Bloomberg-Harvard kehitysohjelmaan hakemuksella "Cross-sector collaboration to enhance security in the city". Hakemus hyväksyttiin ja ohjelma alkaa marras-joulukuussa ja päättyy kesällä 2023.

Perusopetuksen lukutaidon strategisen kehittämisen tavoitteena on eri toimenpitein, että "Jokainen löytää oman tapansa lukea". Toimenpiteissä keskeistä on verkostomainen kaupunkiyhteinen toiminta suomen- ja ruotsinkielisten peruskoulujen oman toiminnan lisäksi. Lukemisen ja lukutaidon pääkaupunki on koulujen yksi strateginen tavoite lv. 2022–2023. Koulut kirjaavat toimintasuunnitelmiin, mitä toimenpiteitä koulussa tehdään lukuinnon kasvattamiseksi sekä oppilaiden lukutaidon vahvistamiseksi sekä miten lukutaidon tuen tarpeen arviointien tuloksia hyödynnetään opetuksen tukena. Koulut ottavat 2022 käyttöön monikielisen digitaalisen Lukulumo- palvelun, joka tarjoaa lukemisen iloa varhaiskasvatukseen, kouluihin ja koteihin. Kouluissa ja päiväkodeissa tuetaan henkilöstön osaamista erilaisten materiaalien ja digitaalisten välineiden käyttöön. Jokaisessa koulussa on nimetty kirjastoyhteyssopettaja, ja tätä toimintaa muotoillaan edelleen yhteistyössä kirjastojen kanssa syksyllä 2022 ja verkostolle järjestetään yhteinen kehittämispäivä syksyn aikana. Toimialalla on tuotettu Lukuaskeleet-materiaali tukemaan lukemaan innostamisen työtä kouluissa ja se julkaistaan alkusyksystä.

Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan

Perusopetuksen tarveperusteinen (TP) rahoituksen (aikaisemmin positiivisen diskriminaation (PD) rahoitus, myönteinen erityiskohtelu) päivitetty laskentamalli otetaan käyttöön 1.8.2023. Peruskouluille valmistellaan tietopaketti rahoituksen vaikuttavista toimintatavoista ja -malleista keväällä 2023. Lisäksi tehdään suunnitelma rahoituksen vaikuttavuustutkimukselle. Alustava aikataulu tutkimuksen toteuttamiselle on 2023–2025. Varhaiskasvatuksen tarveperustaisen rahoituksen uusien periaatteiden valmistelu on käynnissä.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Toimialan kesällä 2022 käynnistämä varhaiskasvatuksen tuottavuusselvitys valmistui lokakuun alussa. Selvityksessä tunnistettuja potentiaalisimpia tuttavuustoimenpiteitä viedään eteenpäin ja käytäntöön osana talouden ja toiminnan suunnittelua. Perusopetuksen tuottavuusselvitys on käynnissä ja valmistuu alkuvuonna. Tämän jälkeen tuottavuusselvitystyö etenee toiselle asteelle sekä hallintoon.

Henkilöstölle vetovoimainen kaupunki

Nopean avun yksikön toiminnasta on kesäkuussa tehty päiväkodin johtajille kysely, jonka mukaan n. 85 % vastaajista kokee nopean avun sijaisen olleen avuksi varhaiskasvatustyöyksikön äkillisissä henkilöstövajetilanteissa. Saatavuustiimi on yhteistyössä päiväkodin johtajien kanssa kokeillun ja ottanut käyttöön uudenlaisia keinoja rekrytoinnin sujuvoittamiseksi suomen- ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa, mm. joustava haku (yhdeällä hakemuksella haetaan työntekijöitä useaan yksikköön ja hakija voidaan palkata jo hakuajalla) ja kevennetty haku (sujuva hakeminen mobiilisti ilman hakulomaketta). Varhaiskasvatusta koskevaa positiivista viestintää ja työnantajamarkkinointia on vahvistettu monikanavaisella mainoskampanjalla sekä artikkelisarjalla, jota on jaettu laajasti kaskon ja kaupungin eri kanavissa.

Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Toimialan yhteistä tietopohjaa vahvistetaan edelleen johtamisen ja yhteisen tilannekuvan varmistamiseksi. Toimialalla on käynnistetty vuonna 2022 johtoryhmän raportointipäivät, jotka kytkeytyvät kaupunkitasoiseen talouden ennustesykliin. Raportointipäivissä päivitetään johdon tilannekuva strategialähtöisesti keskeisistä tavoitteisiin, toimintaan ja talouteen liittyvistä tiedoista. Tiedon pohjalta tehdään analyysi ja johtopäätökset palvelukokonaisuus- ja toimialatasolla.

Ennusteen edellyttämät toimenpiteet

Talousarvion noudattamisohjeiden mukaan lautakunnan tulee ryhtyä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa. Ennusteen sisältämän 23,5 miljoonan euron ylitysennusteen perusteena on pääosin talousarvion ulkopuolisen rahoituksen käyttö eli ylitys on teknistä. Lisäksi ylitystä syntyy suorista koronakustannuksista sekä Ukrainan sodan aiheuttamista lisäkustannuksista.

Mahdollinen käyttötalouden ylitysoikeusesitys on tehtävä kanslian ohjeiden mukaan viimeistään marraskuussa ja sisältyy siksi päätösehdotukseen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Lyra-Katz, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 13.09.2022 § 246

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 03.05.2022 § 90